

Preek Joh. 20:8-9, Hoofddorp 12-4 (Pasen, middag)

Thema: "zien is geloven!?"

Aanwijzingen voor de liturgie: GK 158; GK 95; psalm 136; GK 89; LB 215.

Lezen: Johannes 20:1-10

Preek

Een paar weken geleden las in de krant dat door de kou van de afgelopen maanden de natuur dit jaar maar langzaam op gang komt. Speenkruid, maar ook andere planten liggen gemiddeld anderhalve maand achter op de ontwikkeling van 2008, maar dat jaar was dan ook extreem vroeg. Er zijn altijd verschillende tekenen waaraan je kunt zien of horen dat de lente eraan komt.

[plaatje] Een van die tekenen is de zang van een merel. Merels zie je overal in Nederland, ook 's winters blijven ze in ons land. Maar dan hoor je ze niet. En als het mannetje na de winter weer begint, dan lijkt het een binnensmonds fluisterliedje. Net alsof hij eerst voorzichtig moet oefenen. Maar in maart komt het merellied al snel op volle sterkte. Merels imiteren ook verschillende geluiden. Bijvoorbeeld de ringtone van je mobiel, of het piepen van het tuinhekje. Het kan zijn dat je er al in januari een hoort, eerst voorzichtig. Maar dan steeds harder. En als je de eerste hoort dan weet je, de lente komt eraan.

Over wat deze vogel te maken heeft met Pasen, kom ik straks terug.

Vandaag vieren we in de kerk het paasfeest. Vieren, dat betekent, we staan er opnieuw bij stil. Dat doen we elk jaar. Omdat het voor ons iets betekent.

Voor christenen betekent Pasen dus iets. Het is het hoogtepunt van alle feesten, die we in de kerk vieren. Het eerste feest is het kerstfeest, het laatste feest dat we ieder jaar vieren is Pinksteren.

Feest vieren doe je niet alleen omdat er ooit een feit, een toevallige gebeurtenis is geweest waar je verder niets mee hebt. Dat doe je juist, omdat die ene gebeurtenis voor jou een speciale, bijzondere betekenis heeft.

En zo is het ook met het Paasfeest voor christenen. Voor ons is het meer dan een familiefeest met chocola en bloembollen. Natuurlijk houden veel christenen best van chocola. En vieren we het feest van de lente. Want daar wordt je blij van. Als de natuur weer uitloopt, kleur krijgt en als de lucht zich vult met geluiden van vogels, burens die hun gras maaien.

Maar er is meer. Christenen vieren het Paasfeest omdat zij geloven dat Jezus op paasmorgen van het jaar 33 na Christus is opgestaan uit zijn graf. En omdat zij geloven dat die ene gebeurtenis doorwerkt tot de dag van vandaag. En verder. En daar kan geen paaseitje tegenop.

Het paasfeest heeft alles te maken met **zien**. Zien en geloven. Voor veel mensen hebben die twee weinig met elkaar te maken. Geloof kan je nu een keer niet bewijzen, dat moet je ook niet proberen. Het gaat er nu juist om dat je gelooft. En wat je gelooft, moet iedereen weten voor zichzelf.

Zien en geloven. In de Bijbel hebben we gelezen dat Johannes, iemand die leefde in de tijd van Jezus en waarvan bekend was dat hij met Jezus erg goed bevriend was, *zag en geloofde*.

In de preek wil ik daar met jullie over na denken. Zien en geloven. Wat hebben die twee nu met elkaar te maken. Volgens Johannes dus heel veel. Johannes kwam pas tot geloof – nadat hij Jezus al vele jaren kende – toen hij zag dat Jezus niet meer in dat graf lag.

Voor Johannes was dat zien dus heel belangrijk. En dat blijkt ook uit het gedeelte uit zijn boek dat we net hebben gelezen. Johannes doet verslag van de dingen die hij, en anderen, gezien hebben. Als je het evangelie van Johannes hebt gekregen, zo noemen we zijn boek, kun je het thuis nalezen.

Kijk maar:

Joh. 20 vers 1: “Vroeg op de eerste dag van de week, toen het nog donker was, kwam Maria uit Magdala bij het graf. Ze zag dat de steen van de opening van het graf was weggehaald.” Vers 5-8: “Hij boog zich voorover en zag de linnen doeken liggen, maar hij ging niet naar binnen. Even later kwam Simon Petrus en hij ging het graf wel in. Ook hij zag de linnen doeken, en hij zag dat de doek die Jezus’ gezicht bedekt had niet bij de andere doeken lag, maar apart opgerold op een andere plek. Toen ging ook de andere leerling, die het eerst bij het graf gekomen was, het graf in. Hij zag het en geloofde.”

Eerst heeft, ook voor Johannes, zien nog weinig met geloven te maken. Dat komt pas in vers 8. Johannes, Maria en Petrus zien eerst alleen de *feiten*. Feit no. 1: de steen is weg. Hé, dat is vreemd. Hebben ze Hem verplaatst. Jezus was namelijk in alle haast begraven omdat het bijna sabbat was. Het graf waarin Hij lag was dichtbij Golgotha, en zodoende kon Hij snel begraven worden. Ook de verzorging van het dode lichaam moest nog gebeuren. Dat was de reden waarom ze naar het graf gekomen waren op deze eerste dag van de week. Wie denkt dat ze hier waren gekomen omdat ze nieuwsgierig waren of Hij misschien al was opgestaan, komt bedrogen uit. Geen spoor van geloof bij diegenen die Jezus Het best kenden.

De steen is weg. Feit no. 2: Johannes ziet eerst niets bijzonders. Met andere woorden, zo op het eerste gezicht lijkt Jezus daar nog te liggen. De linnen doeken liggen daar nog. Na de eerste balseming zijn de doeken al hard geworden en hebben de vorm van het lichaam dat erin zit, aangenomen. Daarom lijkt het lichaam daar nog gewoon te liggen.

Feit no. 3. Petrus ziet ook de linnen doeken, maar hij ziet ook dat de doek die zijn gezicht bedekt had apart ligt, opgerold en niet over het gezicht van de

dode, zoals het hoorde. Petrus weet niet wat hij ziet. Ligt hier een lichaam zonder hoofd?

Je merkt hopelijk dat Johannes zoveel mogelijk ook een verslag doet van de feiten. Hij houdt geen grote verhalen, maar vertelt wat hij *gezien* heeft op die ochtend in Jeruzalem. Maar dat neemt niet weg, dat Johannes er een bedoeling mee heeft. In het vorige hoofdstuk vertelt Johannes van zijn ervaringen als ooggetuige van de kruisiging:

Johannes 19 vers 34-35: “Maar een van de soldaten stak een lans in zijn zij en meteen vloeide er bloed en water uit. Hiervan getuigt iemand die het zelf heeft gezien, en zijn getuigenis is betrouwbaar. Hij weet dat hij de waarheid spreekt en wil dat ook u gelooft.”

Johannes is een eerlijke ooggetuige. Hij is eerlijk over wat hij gezien heeft en over wat zijn bedoelingen zijn. Hij heeft geen dubbele agenda. En als hij ziet wat hij ziet, begin bij hem het geloof te dagen. Hij begint iets te begrijpen van de *betekenis* van de feiten.

Zijn ogen gaan open als hij alle feiten heeft gezien. Voor Johannes wordt echt zien, echt geloven. Eerst zien, dan geloven. Ook al ziet hij de feiten en leeft hij jarenlang met Jezus, dat betekent dus nog niet automatisch dat hij ook God ook aan het werk ziet.

Voor veel mensen van vandaag is het verhaal van de opstanding opgelooftwaardig. Het roept op z'n minst vragen op. En dat is logisch. Dat het straks zomer wordt durven we makkelijker geloven omdat dat voor ons een jaarlijks terugkerende ervaring is. Dat is met de opstanding anders.

Toch presenteren de bijbelschrijvers de opstanding als een *feit*. En dat is bijzonder. Dat maakt de Bijbel anders dan andere religieuze boeken. Waarin wel mooie teksten staan, geestelijk, poëtisch en spiritueel, maar het zijn geen ooggetuigeverslagen van mensen die verslag doen van wat ze hebben gezien. In de Bijbel staan ook mooie, poëtische teksten, denk aan de psalmen, maar de bedoeling van de bijbelschrijvers, waaronder Johannes, is steeds om te getuigen van dingen die zijn gebeurd, die ze zelf hebben gezien.

Er zijn mensen die dingen beweren die veel minder geloofwaardig zijn als je kijkt naar de beschikbare bewijzen, en waarin veel mensen toch geloven. Films bij voorbeeld, en boeken als de *Da Vinci Code*, waarin allerlei zaken staan die niet zijn aangetoond, zoals dat Jezus getrouwd was en een kind verwekte bij Maria Magdalena. Je staat verbaasd te kijken als je ziet hoe kritiekloos veel mensen dit geloven.

Volgens sommige mensen is het ook jammer dat het christendom geen mooi groot praalgraf kent zoals bijvoorbeeld dat van de profeet Mohammed in Medina. Of Pim Fortuijn in Provesano, Italië.

Zou het makkelijker zijn geweest om te geloven als we de resten van Jezus' lichaam konden bezoeken, aanraken? Het lijkt aantrekkelijk. Maar denk eens na, dat zou betekenen dat Jezus niet is opgestaan.

Jaren geleden al verscheen er een Da Vinci Code-achtig boek: *The Tomb of God*, waarin beweerd wordt dat het graf van Jezus zich zou bevinden ergens in Zuid-Frankrijk. De titel is veelzeggend. Het graf van God. Dat zou het einde van het christelijk geloof betekenen. We zouden geen Pasen vieren. Hoogstens nog op bedevaart naar het graf van dode God.

We zouden zijn als Maria die de voeten van Jezus vast bleef houden na zijn opstanding uit de dood. Maar niemand kan Jezus vasthouden. Maria niet. Een grafkist niet. De dood kon Jezus niet vasthouden. Dat maakt Hem juist God. Hij is overwinnaar van de dood, en Hij is opgevaren naar de hemel om vanuit daar zijn rijk te vestigen. Zonder opstanding geen christelijk geloof. Zonder opstanding geen hoop voor de toekomst.

We hebben het gehad over het zien van feiten. Dat is aan de ene kant onmisbaar. Geloof als verzinsel is uiteindelijk onhoudbaar, denk maar aan de Da Vinci Code. Een hype. Die iedereen straks vergeten is.

Maar het gaat Johannes erom, we zetten een volgende stap, dat de mensen die zijn ooggetuigeverslag lezen, verder kijken en ook God zien. Eerst zien, dan geloven. Lees hoe Johannes zijn boek afsluit:

Johannes 20 vers 30 en 31: “Jezus heeft nog veel meer wondertekennen voor zijn leerlingen gedaan, die niet in dit boek staan, maar deze zijn opgeschreven opdat u gelooft dat Jezus de messias is, de Zoon van God, en opdat u door te geloven leeft door zijn naam.”

Johannes heeft dus, nogmaals, geen dubbele agenda. Zijn bedoeling is dat zijn lezers geloven. En de uitdaging van ons als lezers is dus om niet alleen de feiten te zien die Johannes zag, maar om God te zien. Om net als als Johannes eerst te zien en dan ook te geloven.

Johannes zag **en geloofde**. Hij geloofde wat? Hij geloofde dat Jezus uit de dood moest opstaan omdat dat in de Schrift, dat is de Bijbel, stond. Wacht even. God aan het werk zien heeft dus alles te maken met Bijbellezen. Dit zegt Johannes eigenlijk: als je niet vertrouwd bent met wat er in de Bijbel staat, herken je God niet. Je raakt misschien overtuigt van de feiten: dat Jezus heeft geleefd, dat hij is veroordeeld en geëxecuteerd aan het kruis, misschien zelfs wel dat er iets aan de hand moet zijn geweest na zijn dood.

Maar je kunt al die dingen zien, en toch God niet aan het werk zien. Hem niet herkennen. Dit is denk ik in de eerste plaats een waarschuwing aan het adres van gelovige christenen. Die zo vertrouwd zijn met de boodschap van Pasen, dat ze het gewoon zijn gaan vinden. Geboren uit een maagd. Opgestaan de doden...

Maar het gaat erom, dat je gaat geloven. Wat geloven? De opstanding? Ja en nee. Of beter gezegd: ja, en verder. Ja, want de opstanding hééft plaatsgevonden – zegt Johannes – maar ook verder, want zie in al die dingen God aan het werk. Jezus' opstanding was een volgend station in Gods bedoeling met deze wereld.

God zien. Dat is de bedoeling van Pasen. En als je zicht hebt op God, verandert dat je kijk op de werkelijkheid. Zien = geloven. Maar geloven is ook opnieuw leren zien. God aan het werk zien in deze wereld.

En bij Johannes begint dat geloof te dagen. Hoe kom je aan dit geloof? Je hoort soms wel: ik zou wel willen geloven, maar ik kan het niet. Heel veel geloven wordt ook ongeloofwaardig gemaakt, niet alleen omdat mensen de feiten maar moeilijk kunnen geloven, maar vanwege het leven van mensen die zich 'christen' noemen maar het in de praktijk niet zijn. Johannes schrijft hierover in een andere brief die ook in de Bijbel staat dat wie niet liefheeft God niet kent, ook al zegt hij van wel, want God is liefde.

Ik zou wel willen geloven, maar ik kan het niet. Niemand heeft gezegd dat geloven makkelijk is. Of logisch. Dan zou Johannes zijn boek niet hebben hoeven schrijven. Tegen Tomas zei Jezus, na zijn opstanding: "Omdat je me gezien hebt geloof je. Gelukkig zijn zij die niet zien en toch geloven."

Als je nieuwsgierig bent naar dit geloof, dan zijn er ook mensen die je willen helpen. Door te vertellen over hun geloof en hun ervaringen met God, net als Johannes. Door te vertellen over de Bijbel, waarin we God aan het werk zien vanaf het begin. En door iets van hun leven te delen met anderen.

Dan mag je de wereld steeds meer leren zien door Gods ogen. Je mag in de praktijk zien wat Johannes zag. Johannes heeft eerst gezien, en verslag gedaan, zodat ook wij kunnen geloven, zonder te zien. Hij zag het eerst, en later nog 500 ooggetuigen, van wie de meesten toen de bijbelboeken werden geschreven, nog in leven waren. Zijn konden het bevestigen.

Maar Johannes zag ook met de ogen van het geloof. Hij zag God aan het werk. Hij begreep, dat er achter de gebeurtenissen op paasmorgen een goddelijke bedoeling zat.

Gods plan. Wat is dat? Daarover hebben we het elke zondag in de kerk. Nu kunnen we Jezus niet meer zien. Hij is in de hemel. En vandaar zal Hij terugkomen op de laatste dag van de wereldgeschiedenis. Op die dag zullen de mensen die in Hem geloven, Hem herkennen.

Nog zo'n ongeloofwaardig verhaal? Ik kom even terug op het vogeltje. De merel, weet je nog? Soms hoor je hem al in januari, als het nog winter is. Voorzichtig. Een beetje schor. Maar dan weet je, de lente komt eraan.

Johannes, Maria, Petrus en nog veel anderen hebben een leeg graf gezien. En daarom weten gelovige mensen: de lente komt eraan. Waar één is opgewekt zullen méér volgen. Over Gods plan gesproken!

Als je dat gelooft, belooft Jezus eeuwig leven.

Amen.